

מדברי המגידיים

פנחס

"עש אנוכי על אמתך כמוצא שלל רב"

שנה חמישית // עלון מספר - 231

הרה"ג רבי אליהו דיסקין שליט"א

כל מצוה מוסיפה זכויות בעקיפין, זה מעורר זכויות אבל זה לא ישיר חסד עם העולם, תלמוד תורה!

"לכן אמר הנני נותן לו את בריתי שלום (כה, יב)."

אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר רבה).

הרבה דיו נשפך לבאר את דברי המדרש: בדין הוא שיטול שכרו. נביא בעזר ה' כמה פירושים:

הסטייפלער זצ"ל אומר: על אלו מצוות מקבלים שכר בעולם הזה? אוכלים פירותיהם כבר כאן? אנחנו אומרים כל יום: אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו הן כיבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והשכמת בית המדרש שחרית וערבית, והכנסת אורחים, וביקור חולים, והכנסת כלה, ולווית המת, ועיון תפילה, והבאת שלום בין אדם לחבירו, ותלמוד תורה כנגד כולם.

מה המכנה המשותף של כולם? הם מצוות שבין אדם לחבירו! כך ההנהגה של הקב"ה - מצוות שבין אדם למקום כל השכר שמור לעולם הבא, מצוות שבין אדם לחבירו שההנהגה של המצוה היא פה, מידה כנגד מידה אף בשכרם אוכל פירותיהם בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא.

נעבור על הכל - כיבוד אב ואם, גמילות חסדים, הכנסת אורחים, ביקור חולים, הכנסת כלה, לווית המת, הבאת שלום בין אדם לחבירו - כולם מצוות שבין אדם לחבירו, ובהם ההנהגה היא מידה כנגד מידה שאף אוכל פירותיהם בעולם הזה.

אבל אנחנו אומרים עוד שנים - השכמת בית המדרש שחרית וערבית, ותלמוד תורה, מה זה שייך לבין אדם לחבירו?

צריך לדעת, אדם שלומד תורה הוא עושה חסד עם העולם - תלמוד תורה כנגד כולם, נכון שכל מצוה מוסיפה זכויות, אבל כל מצוה מוסיפה זכויות בעקיפין, זה מעורר זכויות אבל זה לא ישיר חסד עם העולם, תלמוד תורה! השכמת בית המדרש! הם כנגד כולם - ההשפעה שלהם היא באופן ישיר! כשאדם לומד תורה הוא משפיע חסד וזכויות לעולם, הוא מציל את העולם מגזירות, כנגד כולם! ההשפעה היא ישירה של חסד, בניגוד לכל המצוות, עד כדי כך שהחסד שהוא עושה עם כל הבריות זה כנגד כולם!!

הרה"ג רבי אליהו דיסקין שליט"א על תלמוד תורה.

הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א על מי יכול להיות מנהיג.

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על ימי בין המצרים.

הרה"ג רבי דוד גול שליט"א מידת שאיפה לגדלות.

הרה"ג רבי שלום מאיר וולך שליט"א על מעיינות האמונה.

הרה"ג רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א על קדושת בית הכנסת.

נא לא לקרוא את העלון בתפילה ובקריאת התורה

ניתן למצוא את העלון באתרי העלונים, דרשו, תורת יוסף, ואידישער ווינקל.

זמני כניסת שבת קודש

כניסת שבת קודש י-ם: 19:12

צאת שבת קודש י-ם: 20:29

כניסת שבת קודש בני ברק: 19:27

צאת שבת קודש בני ברק: 20:31

שבת שלום!

העלון מוקדש לרפואת: תמר בת שלומית, ברכה עלקא בת מחלה, דב בן לובה. **לעילוי נשמת:** סבתי- שרה בת אליהו, סבי- אריה ישראל בן נחמן זאב, גיל בן אוריאל, משה בכור בן רבי דוד, לוצ'ה בת הרש לייב, אסתר ברונשטיין בת חווה, הרב משה נתן נטע בן הרב יצחק אייזיק הלוי יונגרייז זצ"ל, אבי- שי הלוי בן יצחק אהרון, אברהם בן רחל. **הצלחת:** שמואל בן נחמה. **לזיווג הגון:** חנה בלה בת חווה, מאיה בת לימור.

העלון מוקדש השבוע לעילוי נשמת:
אברהם בן רחל

יקרה מפנינים

השורש של הקנאות הזו זה מגיע מצד האכזריות שטבועה בדם שלך, בעורקים שלך, מיתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה. באה התורה ואומרת לך, הטבע הזה לא מגיע מיתרו אלא מאהרון הכהן שהיה רחמו.

כתוב בפרשה, "פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן השיב את חמתי בקנאו את קנאתי בתוכם לכן אמור לו הנני נותן לך את בריתי שלום".

היה ברית לנכד של הבריסקער רב, ובסעודה כיבדו אחד מהרבנים לדבר וזה היה בדיוק בפרשת פנחס, אז הוא שאל: הרי פנחס עשה מעשה גדול, עד כדי כך שהתורה האריכה במעלה העצומה שלו שזכה לברית כהונת עולם לו ולזרעו, ואם כן למה רק יהושע זכה להנהיג את ישראל ולא פנחס בן אלעזר?

ענה אותו הרב, שמכאן רואים שמנהיג לא יכול להיות קנאי. להנהיג צריך כללים אחרים, כי קנאי לא יכול מנהיג.

הרמב"ם בפרק השביעי כותב, שהרי כתוב פה במדרש על המקום, שפנחס זה אליהו, ואליהו לא היה יכול להנהיג את כלל ישראל בגלל שהקב"ה פחד שהוא יהרוג אותם בקנאותו.

אומר המדרש: "אמר הקב"ה בדין הוא שייטול שכרו". שואלים, מה הפשט בזה, הרי פשוט שייטול שכרו?

רש"י מביא את המדרש - "לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אימו עגלים לעבדים זרה, לפיכך בא הכתוב וייחסו אחר אהרון"

מסבירים הכתב סופר, וכך ראיתי שמביאים גם בשם רבי נחום פרצוביץ', קנאות זה דחף פנימי, באו השבטים וזלזלו ואמרו - דע לך הקנאות הזאת לא נובעת מחלק חיובי, השורש של הקנאות הזו זה מגיע מצד האכזריות שטבועה בדם שלך, בעורקים שלך, מיתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה. באה התורה ואומרת לך, הטבע הזה לא מגיע מיתרו אלא מאהרון הכהן שהיה רחמן.

בין המצרים

התקיימו כל דברי ירמיהו, ראו ישראל שיש בעל- הבית לעולם. ירמיהו ושאר נביאי האמת צדקו, העולם אינו הפקר! ואז הבינו שהיה עליהם לשמוע בקול הנביא ולשוב אל הבורא.

ימי בין המצרים הם ימים של חיבור עם השכינה, חיבור עם כאב השכינה.

הנביא ירמיהו אומר: "נביאך חזו לך שווא ותפל ולא גלו על עוונך להשיב שבותך ויחזו לך משאות שווא ומדוחים" (איוב ב, יד)- נביאי השקר הרגיעו את העם ואמרו להם, שלא יארע להם דבר, ולשווא ירמיהו מקטרט עליהם ומפחיד אותם. כשם שעד עתה לא נענש העם על חטאיו, גם בעתיד לא ייענש, ולכן הם יכולים לעשות ככל העולה על רוחם.

אך כאשר התקיימו כל דברי ירמיהו, ראו ישראל שיש בעל- הבית לעולם. ירמיהו ושאר נביאי האמת צדקו, העולם אינו הפקר! ואז הבינו שהיה עליהם לשמוע בקול הנביא ולשוב אל הבורא.

בדורנו, דור עקבתא דמשיחא, שבו הניסיונות כה רבים, מוצאים אנו תופעה מעניינת- עולם התורה משגשג ופורח! ניתן לראות ילדים קטנים ובחורים צעירים מתפללים זמן רב תפילת שמונה עשרה. כמעט תמיד צריך החזן לבדוק לאחר שסיים את תפילת העמידה האם יש עשרה שכבר סיימו, ויכול הוא להתחיל את חזרת הש"ץ....

לרף כל הניסיונות הגדולים, לומדים בחורים צעירים בישיבות בהתמדה עד השעות הקטנות של הלילה. בנות יקרות מוכנות למסור את נפשן על לימוד התורה ומוותרות על תענוגי העולם הזה למען חיי תורה.

אלו הן "החנה" של הדור הזה. הקב"ה יצר מצב של נסיונות נוראים ואיומים, כדי להביא לנו את הדור הנפלא הזה.

בתוך הניסיונות הגדולים והנוראים, הקב"ה נתן לנו את אלו שעומדים בהם ומקיימים את עם ישראל.

העולם כולו מתהפך לקראת הגאולה, בני ישמעאל משתלטים ומאיימים לכלותינו. עלינו לשמח את בורא עולם, להילחם למען כבודו, לעמוד בניסיונות במסירות נפש, ובזכות זו יושע אותנו הקב"ה, ירחם על ציון ויבנה את ירושלים.

זו היא העבודה העיקרית בימי בין המצרים לנחם את האב, בורא העולם, והוא ינחמנו בקרוב בביאת גואל צדק במהרה!

המשגיח הרה"ג רבי דוד גולד שליט"א

שתרגילנו בתורתך

מאמר א': שאיפה לגדלות-הגודל האמיתי

ועל כן הוא נראה לך קטן, אבל אם תעמוד קרוב אליו תראה את גודלו האמיתי.

ונסיים מעין הפתיחה: מכיוון שהתורה היא "ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים" על אי אפשר להשיג גדלות בתורה בלי שיהיה לו "שאיפה לגדלות". אך ישנם כאלו, חסרי שאיפה, מפאת שאינם חושבים שהתורה כל כך גדולה, עמוקה ורחבה. אין זאת אלא שהם מביטים על התורה מן המרחק ולא זכו להתקרב אליה.

וראיתי על זה משל נמרץ למי שמעולם לא ראה מטוס ולא ידע מהו. פעם הוא עמד וראה מטוס בשמיים. אמר לו חברו: הלא תדע שבמטוס הזה נמצאים מאות אנשים. הלה לא האמישן למשמע אוזניו, הייתכן שבחתיכת ברזל כל כך קטנה יהיו כל כך הרבה אנשים?! הסביר לו חברו: תמיהתך נובעת מן העובדה שאתה נמצא רחוק מן המטוס ועל כן הוא נראה לך קטן, אבל אם תעמוד קרוב אליו תראה את גודלו האמיתי.

כך צריכים להתקרב לתורה כדי לראות את גודלה האמיתי, וכמה שמתקרבים יותר ולומדים יותר רואים כמה שהיא עוד יותר גדולה ואז יש להתמלא בשאיפה לגדלות כדי להיות גדול בתורה.

הרה"ג רבי שלום מאיר וולך שליט"א

מאמר ג': בתוך ליבי אמונתך - חפירת הבאר

בדרכי האמונה

איך חושפים את מעיינות האמונה שבליבנו

יש שזכו ומעיינות האמונה שופעים בליבם ומציפים אותם. כשם שקרא הצדיק רבי שלמה מקארלין זצ"ל: "כל מעייני בכ" - כל מעיינותי, בכ ואל"ך! ויש החייבים לחפור ולמצאם, ונדמה להם שהעבודה כה מפרכת וכה קשה. שהרי הקרקע צחיחה, ומי יאמין שמתחתיה מפכים המים החיים, ממתנינם למי שיגיע אליהם! אף הוא היה אומר: "ילד מכסה עיניו בידו, וצועק שעולמו חשך בעדו. הסר את ידך, ותוצף אור!"

אותה יד המכסה את העיינים, אותו אוטם המכסה את הלב, אמר ההגאון הצדיק רבי אברהם זלמנס זצ"ל הי"ד, ראש ישיבת נובהרדוק בוורשא, הם טרדות החיים, המתחים והלחצים, המאווים והרצונות, כל הדברים המסחחים את דעתנו מעצמנו, מעצמותנו. חוצצים בינינו ובין רגשותינו האמיתיים, הכמהים לקשר האמין עם בוראנו.

בשעה האחרונה של החיים, כשהמירוץ המתמש מגיע לסיומו, או אז קשובים אנו סוף סוף לעצמנו. ואז כשיפוח היום, נסים הצללים. למה לחכות עד אז? למה לא ליטול פסק זמן מטרדות החיים ולהסכית מבעוד מועד להמיית הרגשות ולקול הנשמה - בבחינת: "מה יעשה האדם ויחיה - ימית את עצמו?!"

כה נוקבת אמרתו של הצדיק רבי יעקב מביאלה זצ"ל: לעולם אין האדם רוצה למות. אבל מדוע גובר רצונו לחיות, דווקא בהגיע שעתו? - משום שרק אז מתברר לו, להוותו, שלמעשה טרם החל לחיות...

אכן כן. יש לנצל רגעי שקט ושלווה, מנוחה ומרגוע, כדי להעמיק בהם את רגשות האמונה. כשם שפירש הגאון הצדיק רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל את הכתוב: "על משכבי בלילות, ביקשתי את שאהבה נפשי".

הגאון הצדיק הגרא"א דסלר זצ"ל הביא בעניין זה מה שאמרו בזוהר הקדוש, שכאשר התבודד אלישע בהר מכנהו הכתוב: "איש האלוקים", ואילו בהיותו בעיר קרוי הוא בשמו. ואמרו על כך: "אלא כאן וודאי איש האלוקים הוא, שכאן ראה מקומו, ולא בעיר. גם לא בשעה שהיו לפניו בני הנביאים".

וביאר: "הרבה יש להתפעל מזה. שאפילו נביא ה', ובשעה שעוסק במצווה גדולה של הרבצת תורה לתלמידיו, בני הנביאים. מכל מקום, כיוון שבאותה שעה הוא משפיע על אחרים, אינו פנוי לאבחן את מדרגתו בבירור, בבחינת: 'ראה מקומו'. ורק כשמתבודד ומתרכז לגמרי בעצמו, ולעצמו, אז יוכל להכיר את מדרגתו האמיתית ולהשיג את מבט האמת".

זה התנאי, אך וודאי שחייב הוא השלמה - רבים כל כך האנשים שמפנים כל טירדה מליבם, ושוקעים בלרגון נטול כל מחשבה. "על משכבכם בלילות" סופרים הם כבשים דמיוניים. משתרעים למנוחה ובמוחם חלל ערפילי.

יש לנתב את שעת השקט להתבוננות והעמקה. הגדיר זאת בצורה מושלמת מרן "החזון איש" זצ"ל בתחילת ספרו "אמונה וביטחון" - "מידת האמונה היא נטייה דקה מעדינות הנפש. אם האדם הוא בעל נפש, ושעתו שעת שקט. חופשי מרעבון תאווני- ועינו מרהיבה ממחזה שמיים לרום והארץ לעומק, הוא נרעש ונדהם. כי העולם נדמה לפניו כחידה סתומה, כמוסה ונפלאה, והחידה הזאת מלפפת את לבלו ומוחו, והוא כמתעלף. לא נשאר בו רוח חיים, בלתי אל החידה כל מעיינו ומגמתו, ודעת פתרונה כלתה נפשו".

ברומו של עולם

הרה"ג רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א על קדושת בית הכנסת ||
מי שמדבר בבית הכנסת הרי הוא כמכניס בוץ ולכלוך לבית הכנסת

כתלמידיו של אברהם אבינו עלינו להתחזק ולרומם את כבוד וקדושת בית הכנסת, דווקא בימים אלו בהם מרחפת מעל ראשנו השאלה האם נמשיך להתפלל בבתי כנסת כבראשונה או שחלילה עקב הנגיף המדבק ניאלץ שוב להסתגר בחצרות ובמרפסות, ויתחזק הן בקביעות מקום לתפילה שבזה מראה את היקר והכבוד שרוחש לתפילה, ואף משדר בזה לקב"ה שהוא אכן מעוניין להתפלל דווקא בבית הכנסת ולא בצורה ארעית.

והן בכל שאר ענייני קדושת בית הכנסת וכפי שעורר שר התורה מרן הגר"ח קניבסקי במכתבו עם שובם של אלפי בני ישראל להיכלי בתי הכנסת שהריחוק נועד לעוררנו לפשפש במעשינו ולהתחזק ביתר שאת בהימנעות משיחה בטלה והשתקת כל מכשירים מסיחי הדעת בעת התפילה.

” דעו לכם כי האיש אשר

מדבר דברים בטלים בבית הכנסת וכל שכן דברים האסורים, הבל זה היוצא מפיכם בבית הכנסת מנבל את כל בית הכנסת בכתמים ונגעים קיא צואה בלי מקום, ועל יד כן סר צל השכינה חס ושלו

” מאתנו... ”

כאשר חידשו את בית הכנסת בפראג נשא המרא דאתרא בעל האורים ותומים רבי יהונתן אייבשיץ דרשת ארוכה בגאונות עצומה בה עורר על כבוד בית הכנסת (יערות דבש דרוש ט) ובסיום דבריו אמר ”נתאר לעצמינו כאשר חידשנו בית הכנסת נקי מפואר... אם יבוא איש וישליך עליו טיט ועפר עד שיהיה בו כתמים, הרי בוודאי יחרה אפכם בו. דעו לכם כי האיש אשר מדבר דברים בטלים בבית הכנסת וכל שכן דברים האסורים, הבל זה היוצא מפיכם בבית הכנסת מנבל את כל בית הכנסת בכתמים ונגעים קיא צואה בלי מקום, ועל יד כן סר צל השכינה חס ושלו... מאתנו... לכן התפללו לה' ככוונה ועבדו ה' בכל לבב במקדש מעט, ואולי נזכה לראות מקדשו בנוי לנס עמים אז יגל יעקב וישמח ישראל ויהי נועם ה' עלינו“.

כאשר היחס למי שמדבר בבית הכנסת יהיה כמי שמלכלך את בית הכנסת ומשליך בוץ ורפש על הארונות הבוהקים והנברשות העומדות לתפארה בהיכל בית הכנסת – יחס עצמי של המדבר כלפי

עצמו כשיחשוב כן בלבו על מעשיו, ויחס של האחרים כלפיו, בוודאי שלא יצטרכו עוד חיזוקים והתראות ממרומים על חובת הזהירות בקדושת בתי כנסת ובתי מדרש וכפי שכתב רבינו יונה (שערי תשובה ב) ”אם האדם לא יעורר עצמו, מה יועילוהו המוסרים... לכן צריך האדם בשמעו המוסר לעורר נפשו, ולשום הדברים אל לבו ולחשוב בהם תמיד. ועליהם יוסיף לקח ומליבו יציא מילים, ויתבודד בחזרי רוחו... עד אשר תקבל נפשו המוסר ות טהר“.

מצב זה הנראה לעין כל, כאשר זכינו להיכנס שוב לבתי הכנסת בחדת קודש, מתוך רצון לשפר את המעשים. והנהגה כיאה לבית מקדש מעט, אך בחלוף הזמן נשכח כמת מלב, המצב בו היינו אך לפני שבועות ספורים. עלינו לעורר עצמנו, כי רק בדרך זו שנפנים את המסר הנשלח אלינו ללב פנימה, נמנע את ההתראה הבאה חלילה.

עלינו להתעורר בכבוד בית הכנסת, לקיים 'בבית אלוקים נהלך ברגש', שלא לדבר כלל בזמן התפילה וקריאת התורה; אמנם עצם קדושת בית הכנסת בכללותה אוסרת שיחה בטלה בתוכו אף שלא בשעת התפילה (שו"ע קנא, א), אך בשעת התפילה נאסר כל דיבור, אפילו שאינו בכלל 'שיחה בטלה'. במיוחד בני קהילתנו נדרשים לכך כפי ששמענו במעמד 'בונים לדורות' מפי גדולי הדור מרן שר התורה שליט"א ומרן ראש הישיבה שליט"א כשנשאלו על מה להקפיד בבית הכנסת ההולך ונבנה. השיבו שניהם בלשון אחד: 'שלא לדבר בשעת התפילה'. אף בכניסתנו המחודשת לבית הכנסת נתחזק בכך.

הכל תמהים מדוע נעל הקב"ה עלינו את בתי הכנסת, אין בינינו נביא ובעל רוח הקודש להשיבנו, אך רבותינו הראשונים ברוח קדשם ראו את השיחה בשעת התפילה כסיבה, כדברי המשנה ברורה (קכד, כז) ”כתב באליה רבה בשם הכל בו אוי להאנשים שמשוחים בעת התפילה כי ראינו כמה בית הכנסת נחרבו בשביל עוון זה, ויש למנות אנשים ידועים להשגיח על זה“.

בשל המצב לא ניתן להשיג את העלון בכל הערים כבתחילה, אלא בעיר פתח תקווה בלבד.

וכן ניתן למצוא את העלון באתרי העלונים, תורת יוסף, אידישער ווינקל, ואתר דרשו.

עורך: אריאל שוורץ. הפצה: הפרשתון לשבתון. לקבלת העלון במייל - merav_v2@walla.co.

הקדשה רגילה לשבוע בלבד: 7 ש. הקדשה לחודש: 25 ₪

אם יש לכם סיפור מחזק או מוסר מרבותינו פרסמו אותו כאן בעלון על מנת שיהיה לזיכוי הרבים (לשליחה: merav_v2@walla.com) בברכת התורה, העורך.